

ΣΠΟΓΔΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ζ΄.

Ἀπὸ Ζυρίχης εἰς Λουζέρνην — Περὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ἁπλῶς Πιλάτου — Ὁ ὑψηλότερος τῆς γῆς ὄρος — Δί-
ναι καὶ ποταμοί, τοπεῖα καὶ ὄρη — Ἡ Λουζέρνη — Δι' ἐν
τῇ προκυμαίᾳ ἀπόκρηφ — Τὸ κυκλῶν γαλήνιον — Τὸ μνη-
μεῖον τοῦ λέοντος — Παρακλήσεις καὶ καταστήματα ἐν τοῖς
πέριξ — Προϊστορικοὶ πάγοι — Ἀπόπειρα . . . γεωλογίας —
Μία συμβουλή — Ὁ ἑνας μῆνας τρέφει τοὺς δώδεκα — Νέα
θεραπεία κατὰ τῆς παχυσαρκίας — Ἀναχώρησις διὰ τοῦ
ἀεροπλοίου τῆς λίμνης — Λόγοι παρατίθενται ἀπὸ σχεδίων —
Ὁ ἀσπονδότερος ἔχθρος τοῦ περιγητοῦ ἐν Ἑλβετίᾳ —
Ἀριστοκρατικά καὶ βίσιοναυτικά ἄρχαι — Ἡ λίμνη τῶν
τεσσάρων Καντονίων — Ἐπίδρασις Σχίλλερ — Περιγραφή
τῶν ἀκτῶν καὶ ἀναζήτησις ἐφαμιλλῶν — Ἀρξίς εἰς Φλύεν.

Τὸ ἀπὸ Ζυρίχης εἰς Λουζέρνην ταξείδιον εἶνε
μόλις διώρον. Καὶ ὅμως ὅσας ἀπολαύσεις πα-
ρέχει τῷ ταξειδιῶτῃ κατὰ τὰς δύο ταύτας
ὄρας ἡ μαγευτικὴ φύσις, ἣν διασχίζει ὁ σιδηρό-
δρομος, παρακάμπτων τὸν ποταμὸν Sihl καὶ ἀ-
κολουθῶν τὸν δρόμον τοῦ ἁνωθεν τῆς γραφικῆς
κοιλάδος τοῦ Λιμάτου (Limmatthal), ἐνῶ δεξιὰ
μὲν παρουσιάζει βλάστησιν ἄφθονον καὶ λόφους
μετὰ γραφικωτάτων ἐπαύλεων ἢ ἐκκλησιῶν ἐπὶ
τῶν κορυφῶν των, ἀριστερὰ δὲ πλήρη τὴν ἄλυσ-
σον τῶν Ἀλπεῶν!

Καὶ καθόσον πλησιάζομεν πρὸς τὸ τέμας τοῦ
δρόμου προβάλλει μᾶλλον εὐδιάκριτος ὁ Πιλάτος,
τὸ ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας τοσοῦτους μύθους καὶ το-
σάυτην φρίκην ἐμπνεῦσαν ὅροι, οὕτινος πᾶσα
κλιτὺς ἐγέννησε μίαν παράδοσιν, χαρίζουσαν ἑ-
κάστον βράχον αὐτοῦ, ὡς κατοικίαν, εἰς δράκον-
τας καὶ νηρηίδας! Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον παράδοξον
μυθολόγημα τῶν περὶ τοῦ ὅρους τούτου λεχθέν-
των εἶνε, ὅτι ὁ Πόντιος Πιλάτος, μεταμελόμενος
ἐπὶ τῇ τοῦ Ἰησοῦ καταδίκῃ, κατέφυγεν ἐκεῖ
ἀλλ' ὑπὸ τύψεων τοῦ συνειδότος, μετ' ὅλον τὸ νύ-
ψιμον τῶν χειρῶν αὐτοῦ, κατατρυχώμενος, ἐκρη-
μίσθη ἀπὸ μιᾶς τῶν δέκα τοῦ ὅρους κορυφῶν,
τῆς καλουμένης Widderfeld, εἰς τὴν ὑπακειμέ-
νην λίμνην, ὅπου ἐπνίγη καὶ εὗρεν ἡσυχίαν ἀπὸ
τῶν καταδιωκουσῶν αὐτὸν ἐρινύων, χάρις ἐν
ταύτῃ καὶ τὸ νομαί του τῷ ὄρει καὶ τῇ λίμνῃ.
Ἀλλ' ἡ παραγωγή τοῦ ὀνόματος φαίνεται, ὅτι
δὲν πρέπει νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν ἀτυχεῖ ἀντιπρό-
σωπον τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἐν Ἰουδαίᾳ,
ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Διότι
mons pile alius σημαίνει ὄρος πύλου κεκαλυμ-
μένον, καὶ ἔχει πιθανώτερον τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς
διαρκῶς σχεδὸν σεσαπίζουσας τὸ ὄρος ὀμίχλης,
ἥτις καὶ ἡμᾶς ἐμποδίζει κατὰ τὸ ταξείδιον νὰ
διακρίνωμεν καλῶς τὸ γραφικὸν καὶ ἀλλόκοτον
σύμπλεγμα τῶν δέκα αὐτοῦ ὑπεργράνων κορυ-
φῶν, ὧν ἡ ὑψίστη ἔχουσα 2123 μέτρων ὕψος
ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φέρει τὸ
ἥκιστα ποιητικὸν ὄνομα ὄρος (Esel). Ὡς ὄνου
δυσθεώρητον ὕψος!

Ἐν ταύτῃς ὑπερβαίνοντι τὸν σταθμὸν τῆς
πόλεως Zug, ἥτις εἶνε πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου
καὶ μικροτέρου τῆς Ἑλβετίας Καντονίου καὶ ἐφ'
ὅσον προχωροῦμεν φαίνεται ἀπωτέρω ἐπὶ μᾶλλον
καὶ μᾶλλον πρὸς ἡμᾶς πλησιάζουσα ἡ ἐκ τοῦ
ὀνόματος τούτου Zugersee καλουμένη λίμνη,
διὰ πλασίου μεγαλοπρεπῶν κορυφῶν καὶ καστα-
νεῶν περιβαλλομένη, ἐξόχως ῥομαντικὴ τὴν ἀπο-
ψιν καὶ ἐμπνεύουσα ἐν τῇ ἀντιθέσει τῆς ἀργυρᾶς
ἐπιφανείας τῆς καὶ μυστηριώδους καλλονῆς τοῦ
πέριξ φυλλώματος τὰς εἰδυλλιακὰς φαντασιο-
πληξίας, ἐπιρρωννυμένας ἐκ τῆς γειτνιασεως τοῦ
ὑπερκειμένου ὄρους Rigi, ὅπερ λούει τὰς ὑπε-
ρεῖας του ἐν ταῖς ὕδασι αὐτῆς.

Οὕτω διὰ τοπεῖων ἀπαρμύλλου καλλονῆς
ἀκολουθεῖ ὁ μέχρι Λουζέρνης δρόμος, καὶ ἐδῶ μὲν
ἡ πλήρης θεαλήτρων ἀποψὶς τοῦ Rigi συγκεν-
τροῖ τὰ βλέμματα ἐπὶ μακρόν, ἐκεῖ δὲ ἡ σειρά
τῶν Ἀλπεῶν ἀποκαλύπτουσα μίαν μετὰ τὴν
ἄλλην τὰς μεγαλοπρεπεῖς κορυφὰς τῆς, μέχρι
τῆς ἐκπληττούσης ἐκείνης τοῦ ὄρους τῆς Παρ-
θέου, καὶ εἴτα πάλιν ὁ Πιλάτος, ὄντως ὡς
ὑπὸ πύλου κεκαλυμμένος ἐκ τῆς ὁλονέν πυκνου-
μένης ὀμίχλης. Ποιητικώταται καλύβαι διαδε-
χονται χριτωμένας ἐπαύσεις καὶ ῥομαντικῶν
δάσων τὸ πράσινον φύλλωμα περιβάλλει, ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ, τὰς σαφειροχοροῦς ἐπιφανείας τῶν
πυκνῶς ἐγκατεσπαρμένων λιμνῶν. Ἐνταῦθα παρὰ
τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Ἐρυθροῦ σταυροῦ
(Rothkreuz) τὸ σμαράγδινον ρεῖθρον τοῦ ποτα-
μοῦ Reuss ἀποσπᾷ τὸ βλέμμα, καὶ ἀμέσως μετ'
ὀλίγον, μόλις ἀφίνομεν τὸν ἀκόλουθον σταθμὸν
Ἡβικον (Ebikon), ὥρατι ἐκκλησιὰ μετὰ παρα-
κειμένου χαριεστάτου παρεκκλησίου, τὴν προσό-
χην ἡμῶν. Εἴτα πυκνὸν δάσος καὶ ἐν ἀπόπτῃ
πάλιν ὁ Πιλάτος, στολίζουσι τὴν μεγαλοπρεπῆ
ταύτην σκηνογραφίαν, ἥτις, ἀφοῦ διαβῶμεν ὑπὸ
μικρὰν σύριγγα καὶ ὑπὲρ τὴν γέφυραν τοῦ ποτα-
μοῦ Reuss, τελευτᾷ εἰς Λουζέρνην.

Ἡ πόλις τῆς Λουζέρνης, καίπερ πρωτεύουσα
ὁμωνύμου Καντονίου, οὔτε διὰ τὸν πληθυσμὸν
αὐτῆς διακρίνεται, μόλις διςμυρίους ὀριθμύσας
κατοίκους, οὔτε διὰ τὴν ἐξοχὸν αὐτῆς διακό-
σησιν. Εἶνε ἁπλῶς θαυμασιὰ τοποθεσία καὶ
μόνον τὰ παρὰ τὴν προκυμαίαν τῆς λίμνης πολυ-
τελέστατα καὶ πλήρη εὐμαρείας ξενοδοχεῖα προ-
δίδουσι τὴν ἐκεῖ ἄφθονον τυροσὴν τῶν ξένων,
λίαν δικαίαν ἄλλως, διότι ἡ πέριξ φύσις βυθίζει
ὄντως εἰς ἑκστασιν τὸν ταξειδιῶτην.

Τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὴν εἶνε
τόσον μέγα, ὅσον καὶ ἀλλόκοτον τὸ φῦραμα ἐξ
οὗ ἀποτελεῖται. Ὁ τὸ πρῶτον πατῶν τὸν πόδα
του εἰς τὴν προκυμαίαν ἐκπλήσσεται εὐρισκόμενος
ἐν μέσῳ σμήνους περιγητῶν πάσης φυλῆς,
γλώσσης καὶ ἀναβολῆς. Ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ
γλῶσσα μὴ ὁμιλουμένη ὑπὸ τὰς πρὸ τῶν δύο

μεγαλοπρεπῶν ξενοδοχείων, τοῦ τῆς Λουζέρνης καὶ τοῦ τῆς Ἑλβετίας, δεινροστοιχίας, ἥ ἂν ὑπάρχῃ φαντασιοπληξία περὶ ὁδοιπορικὴν ἐνδυμασίαν, ἥτις δὲν ἀπαντᾷται ἐκεῖ ἐν πραγματικότητι. Ὅριστικῶς πιστεύει τις, ὅτι εὐρίσκεται ἐν πόλει, ἀγούσῃ ἑορτὰς ἀπόκρεων. Ἐδῶ ἄνδρες, πρὸ πολλοῦ ἀποχαιρετίσαντες τὴν νεότητα, φέρουσι περισκελίδας μέχρι γόνατος καὶ περικνημίδας ἑρίου, ἄνωθεν ὁδοιπορικῶν σανδαλίων, πρὸς παῖδας τοῦ σχολείου ἢ ἀναβάτας ποδηλάτου ὁμοιάζοντες τὴν ἀναβολὴν, καὶ παρεκὶ Ἀγγλίδες μὲ κλειστὸν μέχρις ἀποπνιγμοῦ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἐσθῆτος αὐτῶν περιλαίμιον καὶ ὥσπερ δι' ἀγκίστρων μέχρι σημείου, οὐχὶ πολὺ τῶν γονάτων ἀφισταμένου, ὑψωμένον ἔχουσαι τὸ ἐνδυμα αὐτῶν, κρατοῦσιν ἀνὰ χεῖρας μακρὰς ράβδους, οἰοῦνται ποιμενικάς, μετὰ σιδηρὰς αἰχμῆς εἰς τὸ ἄκρον. Πλούσιος μεσημβρινός, ἂν μὴ ἀνατολίτης, ἀφίνει κύμα καπνοῦ ἀπὸ τοῦ σιγάρου, ἡδυπαθῶς ἐπὶ τινος τῶν ὑπὸ τὰ δένδρα καθισμάτων ἀνακλιμένος καὶ χαύνως θεώμενος τοὺς παρερχομένους, ἐνῷ λόλος Γαλλίς, πλήρης χάριτος, μὲ τὴν μορφὴν ὑπὸ χαριέντα πέπλον, ὅπως προφυλάξῃ τὸ τρυφερὸν δέρμα τῆς ἀπὸ τοῦ πνέοντος ἀνέμου, διέρχεται στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος κομποῦ κυρίου καὶ διαχέει περίξ αὐτῆς φαιδρότητα διὰ τοῦ δροσεροῦ γέλωτός της.

Καὶ ὅταν τις ἀπὸ τοῦ πηγαινοερχομένου τούτου συρφετοῦ μεταφέρῃ τὸ βλέμμα εἰς τὴν περίξ σκηνογραφίαν, ἐκπλήσσεται ἐπὶ τῇ μαγευτικῇ αὐτῆς καλλονῇ. Ἡ φύσις ἀληθῶς εἰργάσθη ἐνταῦθα μὲ ὅλην αὐτῆς τὴν ὄρεξιν, ὅπως πλάσῃ τὴν ἀμύθητον ταύτην γοητείαν. Εἶνε ἀδύνατον διὰ περιγραφῆς νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν ὅλου ἐκείνου τοῦ φυσικοῦ κάλλους. Πρέπει νὰ εἶνε ἐκεῖ, νὰ ἴδῃ ἐκτεινομένην ὑπὸ τὰ ὄμματά του τὴν κλασικὴν ἐκείνην λίμνην τῶν τεσσάρων *Kartoriaw* (*Vierwaldstättersee*), νὰ νενίση τὰς ἀπέναντί του εἰς τὰ νῆφα ἐμπηγνυομένας κορυφὰς τοῦ Rigi καὶ τοῦ Πιλάτου, νὰ ῥίψῃ μακρότερον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν εἰς τὸ βάθος τοῦ τοπίου διαγραφομένων χιονοσκεπῶν, ἐν πλήρει θέρει, ὁρέων καὶ ν' ἀναπαύσῃ εἴτα αὐτὸ ἐπὶ τῶν ἐγγυτέρω καὶ ἀπωτέρω καταπρασίνων λόφων καὶ τῆς λοιπῆς ἀφθόνου βλαστήσεως· πρέπει νὰ περιπατήσῃ ὑπὸ τὰς καستانεὰς τῆς προκυμαίας ὑπὸ τὴν ἀνταύγειαν τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός, ἥ ν' ἀποπειραθῇ νυκτερινὴν λεμβοδρομίαν ἐν τῇ λίμνῃ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἵνα αἰσθανθῇ καὶ κατανοήσῃ τὸ ἀπερίγραπτον κάλλος τοῦ ἀπαραιμύλου πανοράματος.

Ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς προκυμαίας ταύτης, καὶ ἐγώ, ἐνός καὶ ὥσπερ διὰ μαγικῶν ἤλων καρφωμένος, διήγαγον τὸν πλεῖστον χρόνον τῆς ἐν Λουζέρνῃ διαμονῆς μου. Καὶ μόλις ἡ ἀκατάσχετος ἐπιθυμία νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πόλιν μὲ ἀπέσπασεν ἐκεῖθεν ἐπὶ τινὰς ὥρας, ἵνα ἐπανέλθω μετ' ὀλίγον καὶ

ἀπολαύσω ἀνεπώτερον τὴν ἀνεκτίμητον θεάν.

Τὸ μᾶλλον ἀξιόθεατον ἐν Λουζέρνῃ εἶνε βεβαίως τὸ μνημεῖον τοῦ λέοντος. Ἄγνοῶ ἂν ὑπάρχῃ δημοτικώτερον ἔργον τοῦ Thorwaldsen τοῦ λέοντος τούτου, ὃν εἰς μικροσκοπικὰ ἀντίτυπα καὶ παντοειδεῖς ἐκδόσεις δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν κατὰσθημα εἰδῶν πολυτελείας. Καὶ εἶνε ὄντως ἀμίμητον τὸ ἔργον τοῦ Δανοῦ καλλιτέχνου. Ἐπὶ βράχου τεφροχρόου ὑπὸ τοῦ Ἑλβετοῦ γλύπτου L. Ahorn εἰς κολοσσιαῖον μέγεθος λαξευθὲν, παριστᾷ λέοντα ἐντὸς σπηλαίου ἐκπνέοντα ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν τῆς Ἑλβετίας συμβόλων. Ἀκόντιον τεθραυσμένον διαπερᾷ ὅλον τὸ στῆθος τοῦ βασιλέως τῶν θηρίων, ὅστις ἐξηπλωμένος κατὰ γῆς προσπιρίζει καὶ θνήσκων ἔτι τὰ κατακείμενα σήματα. Τὸ ἐσθεςμένον του ὄμμα ἀναδίδει τελευταίαν τινὰ λάμψιν, ὑπὸ δὲ τὸ ἐκτάδην σεσωρευμένον σῶμά του διαφαίνεται ἔσχατόν τι φρεῖος. Ἀλλὰ μετ' ὅλην τὴν πιστὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κολοσσιαίου τούτου ἀντιτύπου, πόσον ὑπέρτερον εἶνε τὸ ἐντὸς τοῦ ἀπέναντι κατὰσθηματος ἑλβετικῶν κομποτεχνημάτων ἐπιδεικνύμενον πρότυπον!

Τὸ μνημεῖον τοῦ λέοντος κεῖται ἐν ὥραϊα ὑψηλῇ τοποθεσίᾳ. Πρὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἐλαξεύθη, μικρὰ λίμνη ἀπλώνει τὴν γαληνιώσαν αὐτῆς ἐπιφάνειαν, διασχίζομένην ὑπὸ ὑπερηφάνων κύκνων, πίδακες δὲ ἀπὸ τῶν διαυγῶν αὐτῆς ὑδάτων προβάλλουσαι, ἐκτοξεύουσι τὸ ὕδωρ εἰς ὕψος ὑπερβαῖνον τὰς κορυφὰς τῶν περικυκλούντων τὴν λίμνην μεγαλοπρεπῶν σφενδάμων. Τὸ μνημεῖον ἐλαξεύθη ἐκεῖ εἰς ἀνάμνησιν τῶν 800 Ἑλβετῶν σωματοφυλάκων, οἵτινες πάντες ἔπεσαν κατὰ τὰς ταραχὰς τοῦ Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου 1792 ὑπερασπιζόμενοι τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμικοῦ. Δύο λατινικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν 26 συμπεσόντων ἀξιωματικῶν δηλοῦσι τὴν εὐλάβειαν τῶν ἐπιγιγνομένων πρὸς τὴν μνήμην τῶν πιστῶν μισθοφόρων, οἵτινες πιστοὶ πρὸς τὸν κύριόν των, ἐπεχείρησαν ν' ἀναστείλωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ ρεύματος τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως. Καὶ ἔπεσαν πάντες μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπὸ τὴν ἀκάθεκτον μανίαν τοῦ ἀρνηνιάσαντος ὄχλου, ζητοῦντος νὰ ἐκδίασῃ τὰς ὑπ' ἐκείνων φρουρούμενας πύλας τῶν βουρβωνικῶν ἀνακτόρων. Τὴν πίστιν λοιπὸν ταύτην καὶ τὴν ἀνδρείαν τιμῶντες οἱ συμπατριῶται των καὶ τὸν πρὸς τὰς ἀρετὰς τούτων θαυμασμόν των ἐπιθυμοῦντες νὰ δικαιώσωσιν, ἄνωθεν μὲν τοῦ λέοντος ἐπέγραψαν: *Helvetiorum fidei ac virtuti* (τῇ πίστει καὶ ἀνδρείᾳ τῶν Ἑλβετῶν), κάτωθεν δέ: *Fortissime pugnantes ceciderunt* (κρατερώτατα μαχόμενοι ἔπεσαν). Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ μνημείου μικρὸν παρεκκλήσιον εἰς μνήμην τῶν ἰδίων πάλιν περιέχει τὰ ὄπλα καὶ τὰς σημαίας τοῦ σώματος αὐτῶν. Τὸ κάλυμμα τοῦ βωμοῦ

ἐφιλοτεχνήθη ὑπὸ τῆς δουκίσσης d' Angoulême, μεταξύ δὲ τῶν λοιπῶν ἐκεῖ ἐπιδεικνυμένων ἀναθημάτων εὔρηται ἐν πρωτοτύπῳ καὶ ἡ διαταγὴ τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ', δι' ἧς οὗτος παρήγγειλεν ὅπως ἀποσυρθῶσιν οἱ Ἑλβετοὶ εἰς τοὺς στρατώνας των, ὥσπερ προέβλεπεν ὁ ἀτυχὴς βασιλεὺς τὸ ὀλέθριον τέλος τῆς μισθοφόρου σωματοφυλακῆς του.

Οὐχὶ εὐάριθμα μικρὰ καταστήματα, προσφέροντα εἰς πώλησιν τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα ἐκ ξύλου ἐλβετικὰ λεπτοουργήματα καὶ πλῆθος ἄλλο παντοειδῶν χειροτεχνημάτων ἢ φωτογραφιῶν, περικυκλοῦσι τὸ μνημεῖον. Ὑπέρκειται δ' αὐτοῦ ὁ κήπος τῶν προϊστορικῶν πάγων, τῆς περιγραφῆς τῶν ὁποίων θὰ μοὶ ἐπιτρέψωσιν οἱ ἀναγνώσται τῆς *Ἑστίας* νὰ παραιτηθῶ ἐξ ὀλοκλήρου. Διότι βεβαίως οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ παρ' ἐμοῦ νὰ τῷ περιγράψω ἢ ἐρμηνεύσω τὰ λείψανα ἐποχῆς προγενεστέρας οὐχὶ μόνον πάσης ἱστορικῆς πηγῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς μυθολογίας. Διὰ τὸν ἀναγνώστην ἀρκεῖ, νομίζω, νὰ μάθῃ ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 1872-1875 εὐρέθησαν ἐκεῖ λεκάναί ἢ παράδοξοι κοιλότητες ἀνήκουσαι εἰς τὴν προϊστορικὴν ἐκείνην περίοδον τῆς ἱστορίας τῆς γῆς, ἣν οἱ γεωλόγοι ἐποχὴν τῶν πάγων (*Gletscherzeit*) ἀπεκάλεσαν καὶ καθ' ἣν πιστεύεται, ὅτι ὅχι μόνον ἡ Ἑλβετία, ἀλλ' ἅπαν τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς ἦτο τεθαμμένον ὑπὸ τοὺς πάγους, θηρία δέ, ὧν τὰ γένη ἐξέλειπον πλέον ἢ μόνον ἐν ταῖς βορείαις χώραις ἀπαντῶνται ἔτι, ἐνέμοντο τὰς μεταξύ τῶν πάγων ὁάσεις.

Ὁ κήπος ἐν τούτοις, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι τὰ προϊστορικὰ ταῦτα εὐρήματα, φέρων ἀποτετυπωμένον ἐν τῇ διευθετήσει του τὸν εἰδυλιακὸν χαρακτῆρα τῶν μαγευτικῶν ἐξοχῶν τῆς χώρας, εἰνέ τι ὅλως ἰδιαιτέρας ἀπολαύσεως ἄξιον. Ἐδῶ καταρράχεται παρὰ ἀγροτικὴν ἔπαυλιν, ἐν ἣ καὶ ἐστιατόριον, ἐκεῖ παρεκκλησίον παρὰ πίδακας ἐν μέσῳ ἀλσιδίου. Γέφυραι ἐξοχικοῦ ρυθμοῦ ἐκ κορμῶν δένδρων καὶ βράχοι ποιητικώτατοι, δρομίσκοι ἀνωφερεῖς καὶ λορίσκοι καλλιθεάς με ἀναπαυτικώτατα καθίσματα, τὸ πᾶν φέρει τὸν τύπον τῶν ρομαντικῶν ἐξοχῶν τῆς Ἑλβετίας καὶ παρουσιάζει τὰ θέλητρα αὐτῶν ἐν σμικρογραφίᾳ, ὥς πίναξ ἀριστοτέχνου. Μεταξὺ τοῦ κήπου τούτου λοιπὸν καὶ τῆς προκυμαίας διένευμα τὸν ὑπόλοιπον χρόνον μέχρι τοῦ ἀπόπλου τοῦ διασχίζοντος τὴν λίμνην ἀτμοπλοίου. Συμβουλευώ δὲ πάντα ἐπισκεπτόμενον τὴν Λουζέρνην νὰ ἐντυφῇ κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας τῆς ἐν τῇ πόλει διαμονῆς του εἰς τὰς καλλονὰς τῶν δύο τοποθεσιῶν, ἀλλὰ τὸν ἐξορκίζω νὰ μὴ προγευματίσῃ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ τοῦ κήπου! Διότι ἰσχύει ἐν αὐτῷ τὸ ἀξίωμα « ὁ ἓνας μῆνας τρέφει τοὺς δώδεκα »! Καὶ ἐπειδὴ μόνον κατὰ τὸ θέρος οἱ ξένοι συρρέουσι, θεωροῦνται ὑπόχρεοι νὰ πληρῶ-

σωσι τὸ κέρδος, ὅπερ κατὰ τοὺς λοιποὺς μῆνας δὲν εἰσπράττει ὁ ξενοδόχος, διότι δὲν τὸν ἐπισκέπτονται. Ἐκάστη ἐπίσκεψις πρὸς αὐτόν, ἕνεκα τούτου, πληρώνεται ὅσον 365 τοιαῦται, ἐκεῖνος δὲ κερδίζων 400 ἐπὶ τοῖς 10, ἀναμένει μεθ' ὑπομονῆς τὸ ἐπιόν ἔτος ὅπως ἐν ταῖς θερμοαῖς τοῦ Ἰουλίου ἡμέραις δυνήθῃ ὅχι μόνον τὸ λίπος τοῦ βαλαντίου τῶν ξένων του ν' ἀφαιρέσῃ, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότατον ταχέως νὰ καταστήσῃ τὸ μᾶλλον στρογγύλον βαλάντιον χωρὶς πρὸς τοῦτο νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν κατὰ τῆς παχυσαρκίας θεραπείαν τοῦ Banting ἢ τοῦ Schweninger, ἀλλ' ἀπλούστατα ν' ἀρκεσθῇ εἰς τοὺς μοναδικούς λογαριασμούς του. Τὸ μέσον, σὰς βεβαίῳ ἐκ πείρας, εἶνε ἀποτελεσματικώτατον, ὁ δὲ φιλόανθρωπος ξενοδόχος βαθὺς ἐπιστήμων εἰς τὸ εἶδός του.

Ἐπλησίαζεν ἡ δευτέρα μετὰ μεσημβρίαν ὥρα, ὅτε ἐπιβιθασθέντες τοῦ ἀτμοπλοίου ἀπὸ τῆς γραφικῆς προκυμαίας, ἐγκατελείπομεν τὴν ἀκτὴν πλέοντες πρὸς τὸ Flüelen, ὅπου ἐμέλλομεν νὰ συναντήσωμεν τὴν ἐν καιρῷ ἡμέρας ἔτι διαβαίνουσαν ὑπὸ τὸν ἄγιον Γοτθάρδον ἀμαζοστοιχίαν. Εἶχον ἤδη ὀριστικῶς παραιτηθῇ τῆς ἰδέας νὰ ἐπιχειρήσω τὴν ἐπὶ τοῦ Rigi ἀνάβασιν, διότι ἡ ὁμίχλη διαρκῶς πυκνουμένη, ἐσχέπαζε τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ὥς διὰ σκοτεινοῦ πέπλου. Ἀλοίμονον εἰς τὸν διατρέχοντα τὴν Ἑλβετίαν καὶ μὴ ἔχοντα καιρὸν, ἢ μὴ δυνάμενον, ἕνεκα ἄλλων τρυφερωτέρων λόγων, ν' ἀναμείνῃ ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἐβδομάδας τὴν εὐκαιρίαν πρὸς τοιαύτας ἐκδρομὰς! Ἄν δὲν ἐπιτύχῃ αἰθρίαν ἀτμοσφαῖραν, πρέπει νὰ καταρᾶται τὸ πεπρωμένον του! Διότι οὐδένα ἀσπονδότερον ἐχθρὸν ἔχει ὁ τοιοῦτου εἶδους περιγηγῆς ἢ τὴν ὁμίχλην, τὴν καταράτον αὐτὴν σκέπην, ἥτις περιβάλλει διὰ πένθους τὰς μᾶλλον ὑπερφηγίους κορυφὰς καὶ πολλακίς ἀποκρύπτει καὶ τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν θέλητρα.

Εὐτυχῶς στερήσασά με τῆς πρώτης ἡδονῆς, δὲν ἐφάνη τόσον σκληρὰ, ὥστε νὰ μὲ ποτίσῃ καὶ τὴν ἄλλην πικρίαν τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἐπὶ χθαμαλωτέρου ἐδάφους φυσικῶν καλλονῶν.

Ἡ λίμνη τῶν τεσσάρων *Karttorior* ἔχει λίαν παράδοξον σχῆμα ἀνωμάλου σταυροῦ. Τὸ ὄνομά της ὀφείλει εἰς τὴν τοποθεσίαν της, καθόσον κεῖται εἰς τὸ μέσον τῶν Καντονίων Luzern, Unterwalden, Schwyz καὶ Uri. Ἐκαστον τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν τεσσάρων τούτων καντονίων διεκδικεῖ τμημα καὶ τῶν ἀκτῶν της. Τὸ πρωτοφανὲς σχῆμά της ἀποτελεῖ ἴσως τὴν κυριωτέραν τῶν καλλονῶν αὐτῆς. Διότι ἐκάστη κίνησις τοῦ πλοίου πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀποκαλύπτει νέας γωνίας ἀμυθῆτου καλλονῆς, κοιτίδας παραδόσεως ρομαντικῆς ἢ ἱστορικοῦ συμβάντος συγκινοῦντος.

Καίτοι, ἄλλοτε μὲν ἐν μέρει, ἄλλοτε δὲ καθ' ὀλοκληρίαν, ἡμισφαιρηθῇ ὑπὸ τῶν νεωτέρων κρι-

τοῦ ἐν τοῖς ὕδασι τῆς λίμνης λουομένου φυλ-
λώματος φανταστικᾶς περιπλοκάς, ἀποτελούσας
ἀμίμητον χλοερὸν τρίχαπτον κυκλοῦν μετὰ χάρι-
τος τὴν ἐπιφάνειαν. Πού καὶ πού διακόπτεται
τοῦτο ἀποτόμως ὑπὸ θελατικῆς βράχου ἀλλὰ
μετ' ὀλίγον διαδέχεται πάλιν τούτον τὸ αὐτὸ
θεσπέσιον θέαμα τῆς ἀφθόνου ἐκείνης καὶ ἀγρίας
βλαστήσεως.

Ὀλίγον πρὸ τῆς 4 μ. μ. προσεγγίζομεν εἰς
Φῦλεν, ὅπου μᾶς ἀναμένει ἡ ἀμαξοστοιχία τοῦ
ἀγίου Γοτθάρδου, ἐγὼ δὲ σπεύδω νὰ καταλάβω
θέσιν. Ἡ σπουδὴ μου αὕτη ἅπασα τείνει εἰς τὸ
νὰ ἐπιτύχω ἐν τῶν διαχωρισμάτων ἐκείνων, τὰ
ὅποια ἐκάστη σιδηροδρομικὴ ἀμαξία ἐν Ἑλβετίᾳ
φέρει εἰς τὰ δύο ἄκρα, κατεσκευασμένα μὲ μίαν
μόνην σειρὰν καθισμάτων καὶ ἔχοντα, οὐχὶ μόνον
εἰς τὰ πλάγια, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τοῦ καθί-
σματος παράθυρα, ἀφ' ὧν ὁ ἐπιβάτης δύναται
καλῶς καὶ ἀνέτως ν' ἀπολαύσῃ τὴν πέριξ θέαν.
Τὸ ἐπέτυχαι, ἐγκαθιδρύθην καὶ μετ' ὀλίγον ἀνα-
χωρῶ.

P.

Ἀνηγγέλαμεν ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἑστία» τὴν ὑπὸ τοῦ κ.
Ἀριστομένους Προβελεγίου ἐκπονηθεῖσαν μετάφρασιν τοῦ
Φάουστ. Ἡ ἔμμετρος μετάφρασις ἔνων, φιλολογικῶν προτι-
μάτων εἶνε ἔργον βαρύνταται, πόσαι ὅμως δεῖν ἔχει ἔργον
εἶνε ἡ ἐξελληνισίς τοῦ ἀριστοτεχνήματος τοῦ Γκαίτε δύναται
νὰ κρίνωσιν οἱ γινώσκοντες αὐτὸ τὸ πρωτότυπον, τὸ ὑψηλὸν
αὐτοῦ ὕψος, τὸ πυκνὸν καὶ βαθύ τῶν νοημάτων, τὴν ποικιλίαν
τῶν μέτρων αὐτοῦ. Τῆς ἐκ τούτων δυσκολίας κατέσχευεν ἡ
ἐπιμονή, ἡ τέχνη καὶ ὁ ἐνθουσιασμός, μεθ' οὗ ἐργάσθη ὁ κ.
Προβελεγίος, ὅστις περατώσας νῦν τὸ ἔργον παραδίδει, προ-
σεχῶς διὰ τοῦ τύπου εἰς τὸ ἑλληνικὸν Κοινόν. Ὡς ἀποδείγ-
μα τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Προβελεγίου δημοσιεύομεν ἐνταῦθα,
εὐμενῶς παραχωρήθην ἡμῖν, τὸ ἐπόμενον μικρὸν ἀποσπασμα,
σκηνὴν μεταξὺ Φάουστ καὶ Μαργαρίτας, ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς πα-
ρουσιάζει τὴν ἀρετὴν κόρην ἐξετάζουσαν τὰς θρησκευτικὰς
πεποιθήσεις τοῦ Φάουστ.

ΕΚ ΤΟΥ «ΦΑΟΥΣΤ» ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. ΦΑΟΥΣΤ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Ἐρρίκε', ὑποσχέσου μου —

ΦΑΟΥΣΤ.

"Ὅ,τ' εἰμὼρ!"

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Περὶ θρησκείας γνώμην ἔχεις;

Ἔχεις ἐξάρετον καρδίαν, ἀλλ' εἰς αὐτά, μοῦ φαίνεται, ὀλίγον τι προσέχεις.

ΦΑΟΥΣΤ.

Τέκνον, μὴ ταῦτα ἐξετάζεις!

ὅτι σὲ ἀγαπῶ, διατάζεις!

Θὰ ἰδυνάμην ὑπὲρ σοῦ καὶ τὴν ψυχὴν νὰ θύσω,
πλὴν τὴν θρησκείαν τοῦ πινά δὲν θέλω νὰ στερήσω.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Πλὴν πρέπει τις νὰ ἔχη πίστιν!

ΦΑΟΥΣΤ.

Πρέπει;

Ὁ Γκαίτε ἐκλέγει τὸ εὐγενέστερον τοῦτο ὄνομα ἀντὶ
τοῦ Ἰωάννης, ὕπερ κατὰ τὴν παράδοσιν ἔφερεν ὁ Φάουστ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Ἐπιρρόην εἰς σὲ ἂς εἶχα ἔλαχίστην! ὅτι αἱ
τὰ ἅγια μυστήρια δὲν σέδεσσαι.

ΦΑΟΥΣΤ.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Ἄλλ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ψυχῆς πρὸς τοῦτό δὲν ὀριῶσαι.

Πρὸ χρόνου δὲν ἐλείπουργήθης,

ἀλλ' οὔτε ἐξωμολογήθης.

Πιστεύεις εἰς Θεόν;

ΦΑΟΥΣΤ.

Ἀγάπη μου! τίς θὰ τολήσῃ

νὰ πῇ: Πιστεύω εἰς Θεόν!

Ἄν ἱερεῖς, ἐάν σοφοὺς ἤθελες ἐρωτήσῃ,

ἤθελεν ἡ ἀπόκρισις αὐτῶν ἐν εἶδει χλεύης

ἡχῆσαι εἰς τὰ ὠτά σου.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Λοιπὸν σὺ δὲν πιστεύεις;

ΦΑΟΥΣΤ.

Χαριτωμένον πρόσωπον, μὴ με παρεξηγῇς!

ποῖας δὲν θὰ διατάσῃ

νὰ τὸν ἐξονομήσῃ,

καὶ νὰ ὁμολογήσῃ:

«Πιστεύω εἰς αὐτόν!»

Καὶ τίς ἐν συναισθήσει,

τίς ἤθελε τολήσῃ

νὰ εἴπῃ: «Δὲν πιστεύω!»

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος

τὸ πᾶν συμπεριβάλλει,

ὁ πάντα συγκρατῶν,

δὲν συγκρατεῖ ὁμοίως,

ἐν τῇ αὐτῇ ἀγκάλῃ, στενοῦσά

ἡμᾶς καὶ εαυτόν;

Ἐπὶ τὸν οὐρανὸς δὲν ἀψιδοῦται;

κάτω ἡ γῆ στερρὰ δὲν ἐδραιοῦται;

ἄστρα αἰώνια δὲν ἀνατέλλουν

καὶ φῶς εὐφρόσυνον μᾶς ἀποστέλλουν;

Τὸ ὅμμα μου δὲν προσηλούται

εἰς τὸ ὅμμα σου; δὲν συγκεντροῦται

εἰς τὴν κεφαλὴν σου, εἰς τὴν καρδίαν

τοῦ θεοῦ πνεῦμα τοῦ παντός;

καὶ ἀόρατάς, ὁρατῶς

πλησίον σου ἐν μυστηρίῳ

διακυμαίνεται αἰώνιος;

Ὁλόκληρός σου ἡ καρδία

ἄφες ἐκ τούτου νὰ πλησθῇ,

καὶ ὅταν ἐν εὐδαιμονίᾳ

πλήρης αἰσθήματος ἀπλέτῃ,

ὥς θέλεις τότ' ὀνόμασέ το,

ὀνόμασέ το εὐτυχίαν

καρδίαν, ἔρωτα, θεόν!

ἐγὼ δὲν ἔχ' ὀνομασίαν!

Τὸ πᾶν εἶν' αἰσθημα καὶ μόνον

τὸ ὄνομα ἡχὸς κενός,

τὸ ὄνομα εἶνε καπνός

τὴν αἴγλην τοῦρανοῦ θολώνων.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

"Ὅλα αὐτὰ εἶνε καλά, εἶνε πολὺ ὠραῖα

ἤκουσα ὅμοια σχεδὸν ἀπὸ τὸν ἱερέα,

ἀλλὰ ἡ γλῶσσά του θαρρῶ πῶς ἦτο κάπως ἄλλη.

ΦΑΟΥΣΤ.

Παντοῦ, ὅπου καρδία πάλλει,

ὑπὸ τὴν τοῦρανοῦ ἡμέραν,

αὐτὰ μὲ γλῶσσαν ὁμιλεῖ ἑκάστ' ἰδιαίτεραν.

Διατὶ ὅχι καὶ ἐγὼ ἐν τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Οἱ λόγοι οὗτοι πιθανὸν ἔμφορον νὰ φανῶσι,

καὶ ὅμως εἶνε ἀτοποὶ δὲν εἶσαι χριστιανός.